

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe 1 an 20 cor.
 pe 6 luni 10 cor.
 pe 3 luni 5 cor.
 pe o lună 2 cor.
 Nr. de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un tir garzoad: prima dată la
 bază; a doua oară în bază; a treia
 oară în b. de licență publică.

Astăzi abonamentele, cărți și lucrări
 nu sunt a se plăti înainte în Arad.

Tuleton pentru eruz și comitativ

Scrisori adresate nu se primesc

OVREISMUL.

Ovreii, cum îi vedem noi în tot timpul, sunt deja dela natură cosmopoliți. Ei se acimatizează nespuse de iute și ușor oriunde ar fi ei: în Svedia, Norvegia, Franca, Spania, Argentina ori Caplanda, fără să picardă cătuși de puțin din caracterul lor de rasă excepțională interior ori exterior. În ori-ce țară ei se știu acomoda referințelor de stat, formei, datinilor, tradițiilor, moravurilor aceluși stat, fără ca să se desbrace de datinile, tradițiile moravurile lor proprii și fără să renunțe măcar pe un moment la scopul lor final, care este întemeierea dominațiunii lor mondiale asupra întreg rotogolul pământului. Ei se încuibă cu multă viclenie, în tot ce este mai prețios popoarelor, ei învață limba bine-rău a respectivei națiuni ospitaliere, iau parte la toate manifestațiunile intelectuale ale poporului: în literatură, artă, știință, viața publică pe toate terenele, făcând pretutindeni pe marele patriot, cetățean și naționalist. De când au obținut drepturi cetățenești egale cu toți cetățenii, au căpătat chiar unele privilegii, pe cari creștinii nu le au, s'au năzuit mereu să pună mâna pe presă, de care să se folosească la promovarea intereselor proprii prin falsificarea, mistificarea, și corumperea opiniunii publice și a moravurilor, prin propagarea cultului minciunii, al destrăbălării și al vițiilor pintre creștinii, terorizarea guvernelor și a singuraticilor bărbați de stat, bisericestii și a per-

soanelor private onorabile. Astfel prin un reclamași nerușinat și modul de scriere propriu jidovesc ei au ajuns cu ajutorul presei să fie datători de ton în societate, să dea directiva și impuls pentru ori-ce mișcare, ori idee anticreștinească, să facă din simplii tergovești, șarlatani și scriitorasți literari mari artiști, patrioți ireproșabili, poeți geniali, savanți de primul rang.

O broșură apărută mai astă-vară la Paris sub titlul *La république universelle* arată ovreimea în realitate îngrozitoare, dovedind cu izvoare ovrești și argumente luate din viața politică actuală, că Ovreimea tinde la putere universală pentru a stăpâni peste toate popoarele, așa cum li sugerează biblia, că Israelul ar fi chemat pentru o dominațiune asupra celorlalte rase. Autorul dovedește, că ovreimea, ca «poporul ales al lui Dumnezeu» în tot timpul s'a considerat pe sine superioară, mai nobilă de cât alte popoare, înzestrată cu calități excelente, chemată și îndreptătită să subjuge și să dirigă popoarele de altă rasă care după credința lor este inferioară. Se înțelege că aceste convingeri le-au scos din locurile interpretate după datina ovreiască din Testamentul Vechi.

Că Ovreimea tintește la o dominațiune universală, reese din faptul că s'a înstăpănit de toate mijloacele, cari o pot ajuta în scopurile ei clandestine. Adolf Crémieux, fondatorul alianței israelite universale, mama logelor francmazonie înveța pe conaționalii sei semiți ast-fel: «Să nu vă ademenească distincțiile, pozițiile sociale, popularitatea, ba-

nul. *La toate astea se poate ajunge cu ajutorul presei*». Sfatul lui Crémieux pe cum se vede a fost ascultat cu mult zel, căci presa lumii astăzi cu puține excepții se află în mâinile lor. Odată în puterea lor presa, toate celelalte au urmat de sine. Au năpădit universitățile, gimnaziile, toate institutele de învățământ poporal și superior, unde au început marea operă de exterminare a tot ce constituie clendilele cele mai prețioase ale unui popor, nimicind instituțiile strămoșestii, tradițiile naționale, simțul religios, respectul și iubirea pentru adevăr și ideile eterne din sinul tinerimii, și altoind în inimile fragede virul neîndestulării și al spiritului revoluționar.

Așa vedem asta de pildă în Germania, Franca și la noi în nefericita Ungarie, unde aproape de pe toate catedrele preleg profesorii ovrei, ear în școalele secundare atât de tare s'a sporit contingentul acestor pedagogi și propagatori semiți ai științelor, încât mâne-poimâne nu va putea ajunge creștin la catedră din cauza religiunii sale!

Presă, învățământul și banii însă sunt mijloace numai de a doua mână pentru ajungerea scopurilor infernale ovrești. În primul loc stă alianța israelită cu sediul în Paris, urmează apoi logele francmazonie întemeiate de Jidan, între membrii căreia se află mulți creștini rătăciți, și în fine socialismul întemeiat de Lassalle și Marx, doi ovrei veritabili. Organul ovreesc de primul rang *Univers Israelit* scrie deja la anul șapte-zece următoarele: Programul alianței

Impresiuni și reflexiuni dintr'o călătorie.

De

S. Tamba.

9.

Care o fi oare cauza?... Ian sparge-vă-ți nițel capadochia cu deslegarea acestei enigme...

De aceea zicem mai sus că dacă la noi pulzează sentimentul național atât de viu, avem s'o mulțumim Maghiarilor, cari se îngrijesc aproape în fie-care zi, de alimentarea și oșă-lirea acestui sentiment — pentru ceea-ce trebuie să le sim foarte recunoscători, căci dacă urmau și ei politica cu mânuși a Nemților din Austria față de Românii din Bucovina, inevitabil trebuia să ajungem și noi acolo unde au ajuns Românii din Bucovina.

Dar sus e Dumnezeu care să îngrijește de toți și le orînduește toate l...

Cu cât se va da mai aprig „cu Bánffy“ — cu atât are să ne pese mai puțin de slăbirea sentimentului național și de maghiarizare l...

Am cam deraiat. Dar nu-i mirare! Trenul că merge pe șine de fer bine fixate și tot deraiază, dar apoi pribeagul de gând, căruia nu-i poate pune nimenea căpăstru, să nu deraieze?...

Tot timpul cât m'am luptat cu gândurile, fratele Victor — care-mi ședea în față — nu-și găsia locul. Părea că vrea să dea de urma unui lucru ascuns, atâta se sucia și se nvrtea. De-odată îl vîd că nbrânțește un pachetaș și-l duce la nas, apoi cu fața luminată îmi zice:

— Știi tu, măi Tamba ce miroasă azi-noapte așa teribil de n'am putut închide ochii?..

— Perinile!

— Pă dracu... perinile!... Uite pachetașul ăsta!

— Mă miram eu de unde dracu-i putoarea asta cunoscută aici în cupeu.

— O simțial?...!

— Cum dracu nu! Da ce hoit usturoiat e 'n pachet?

— Sunt cărnățăriile ce le-am cumpărat aseară pentru drum dela jidanul din Suceava! Săptămâna lui de porc!... și svîr!... cu pachetul pe fereastră împoșcând bucățele de cărnați, cari ne încriseseră sufletul cu duhoarea de usturoiu clocit în carnea stricată.

Trenul se oprește și călăuza ne dă de știre c'am sosit la *Hatna*, de unde linia ferată să ramnifică în 2 părți. O linie o ia spre Va-ra-Dornei alta spre Hadikfalva. Noi „af lui Stefan“, ținem linia din urmă, înmulțim dela Hatna cu lumea care venise dinspre Dorna-Câmpulung-Gurahumora. Mergem noi mergem și iarăși mergem, mersul Tiganului la spînzurătoare, și trecînd prin Mileșuț ajungem la Istensegits și-apoi la Hadikfalva, două localități de Ciangăi, pentru cari se varsă atâtea lacreme fripte în „fericita“ Ungarie, dar cari pentru aceea nici cu spatele nu se gândesc să treacă granița și să se opoșească și ferească în Taranouă. Au adoptat și ei, să vede, principiul Românilor: „Ce-i în mână nu-i minciună“.

La Hadikfalva linia ferată earăși se desface în două.

Una o ia spre apus cătră Puina și alta spre mează-noapte cătră Cernăuți. Mașinistul nostru o cotește la stînga spre Rădăuți, domo-

lînd mersul locomotivei — care și până aci te făcea să desperezi, că vei mai vedea în anul acesta Putna — într'atâta când am trecut prin Rădăuți aveam impresia că merg călare pe un melc. Și n'ncepuși a-l descânta cum descântau în copilărie melcul, ca să lese din găuoaice și să se pună în mișcare:

Bourel, bourel
 Scoate coarne de vițal
 Și te du la Dunăre
 Și bea apă tulbure...

Victor de colea Țeșindu-și din pepeni: „Ba să se ducă dracul, nu la Dunăre!“

Tablele cu inscripțiuni: „*Sama la trenu*“ sunt într'adevăr de prisos p'aici. Își vine a crede c'a făcut cine-va o glumă foarte potrivită pe socoteala carului de foc.

Rădăuții au peste 13.000 de locuitori. E un oraș frumusei și curățel situat lângă rîulețul Toplița. Se zice că ar fi întemeiat de Domnul Moldovei Bogdan I pela anul 1349—1370. În anul 1402 întemeia aci Alexandru cel bun o episcopie. În Rădăuți s'afli un gimnaziu superior, o școală agronomică și mai multe școale populare. Mult contribuie la ridicarea acestei localități *herghelia* statului înșințată deja la anul 1812. cu un renume univers azi. — Trecînd prin Rădăuți (trenul trece pe stradele orașului) îți atrage atențiunea o biserică veche, acoperită cu șindile — în care multe capete încoronate își dorm somn al de vecl.

Din Rădăuți o luăm spre *Vicovul de jos* și de-aci de-a lungul rîului Suceava spre *Karl-*

nu este o frază groală. Ea este marea operă a *humanității* (!) pentru a strîpi bigotismul și fanatismul și a reuni societatea omenească într-o frățietate solidă și sinceră. Și acest program a fost realizat în Maroc, Syria, Grecia, în statele dunărene, Suedia, adică la nord și la sud. Apoi continuă: *Pe cum Iisus a luat la sine puterea vechilor zeilor ridicându-și tronul în Roma, tot așa trebuie să se manifesteze și desvoalte noul Messianism. Tot așa are să se așeze și Ierusalimul noului ordine între ost și vest și să stăpânească în orașul cesarilor și al papilor!*... Ear Crémieux cânta peanul; Ah! Israilul nu pere, ci vor trebui să peară toate neamurile și religiunile, căci Israilul este mândria lui Dumnezeu. Așa grația Crémieux, Disraili, bărbați vestiți ovrești, așa vorbesc și azi cel puțin între densii ori în internul lor. Cine mai poate sta în fața acestei realități înspăimântătoare cu mâinile în sân și să nu se cugete la apărare generală punând în față frontul ovreesc, frontul alianței creștine și a celui mai radical antisemitism? Cine-va putea nega și îndreptățirea unei organizații pe base antisemite, când popoarele, mai ales cele arice sunt atât de periclitare în toate manifestațiunile vieții naționale? În deosebi poporul român trebuie să se ferească de o comunitate și pretenție cu această rasă fără păreche pe lume, propagând și pe mal departe principiile celui mai radical antisemitism și idea exclusivismului de rasă extrem. Geniul național să păzească pe poporul român de Români mozaici, de spiritul infecțios ovreesc în limbă, literatură, viața socială și politică. În modul acesta vom putea zice că suntem un popor trainic, care este mândru de sângele său nemestecat, de spiritul său național nefalsificat, și creațiunile originale ale geniului său curat. Popoarele mai târzie în cultură pot învăța dela cele mai înaintate din pășaniile acestora și cu plaga ovreismului pe corpul național.

Adunarea generală a învățătorilor din stînga Murășului.

— Raport special. —

Lipova, 3 Octombrie.

Pe cum v-am telefonat ieri, adunarea generală a Reuniunii învățătorilor noștri din stînga Murășului a fost primită din partea populației Lipova cu entuziasm.

Aci, programul zilei a început cu oficierea unui serviciu divin.

La ora 8^{1/2}, clopotele frumoasei biserici din Lipova vestea serbătoarea zilei.

Serviciul divin a fost celebrat de părințele protopop Voicu Hamsea cu asistența preoților din loc *Cimponer* și Dr. Florian *Roxin*.

Serviciul divin s'a terminat la 11^{1/2}, Terminându-se, nu părăsim biserica, căci și ședințele se țin aci.

Se așează o masă lungă în tinda bisericii: La masa presidială din dreapta președintelui Dr. Traian *Puticiu* stă P. C. Sa Augustin *Hamsea*, Ioachim *Muntean* vicepreședinte Cornel *Pincu* pretor, de stînga *Sebestha* Károly inspector regesc, Voicu *Hamsea* protopopul Lipovei, Pr. *Givulescu* protopopul Radnei.

Dintre notabilități observăm prezența următorilor: Iosif *Mindl* primarul și George *Saviciu* notarul orașului, Ioan *Costa* profesor seminarial (Arad), Ioan *Cimponer* și Florian *Roxin* preoți în loc, Dr. Aurel *Halic*, Dr. George *Popescu*, Aurel *Saviciu*, Dr. Aurel *Cioaan*, *Tóth* *József* directorul școlii comerciale superioare din loc, Dr. *Braun* Robert și *Szántó* Péter profesori și preoții George *Russu*, Valeriu *Maleș*, I. *Pacățian*, Iancu *Hamsea*, Ioan *Văcărescu*, Iosif *Șepeșan* Ioan *Bencecan*, Romul *Ganea*, Nicolae *Vulpe* și Iulia *Toldan*.

Președintele Dr. Traian *Puticiu* deschide adunarea cu un discurs frumos la sfîrșitul căruia salută pe P. C. Sa dl Augustin *Hamsea* reprezentantul P. S. Sale Episcopul în adunare. (Ovații). Salută apoi pe inspectorul regesc *Sebestha* Károly, intercalând la sfîrșit — și la insistența puțin calificabilă a acestuia — următoarele cuvinte în ungurește: „Fogadja legmélyebb tisztelünkkel, üdvözöljük“. Un palid trăiască a fost răspunsul învățătorilor. Salută comunitatea bisericească a Lipovei care în frunte cu protopopul Voicu *Hamsea* au primit Reuniunea cu atîta dragoste; salută pe reprezentanții comunei politice și în special protopretura care s'a dovedit foarte loială; salută pe șeful tractului învecinat Rev. Domn Pr. *Givulescu*, salută pe reprezentanții Reuniunii surorilor din dreapta Murășului d-nii Dimi-

trie *Popovici* și *Popovici* și *Protasie* *Givulescu*, salută în sfîrșit inteligența și poporul din Lipova care cu tradiționala ospitalitate a primit Reuniunea.

Discursul președintelui este primit cu entuziasme ovațiuni.

P. C. Sa archimandritul Augustin *Hamsea* răspunde apoi cel dintăiu. Mulțumește pentru căldura arătată atît față de P. S. Sa cît și pentru neînsemnata lui persoană. Se simte ca acasă între învățători, cari în parte mare i-au fost elevi de pe vremea cînd a avut onoarea a conduce institutul pedagogic. E mîndru că a dat societății și școlii române elemente despre care însuși inspectorii regești se exprimă în modul cel mai măgulitor. Dă sfaturi învățătorilor mai ales cu privire la purtarea lor în afară de școală. Să se pună pond pe datinele religioase ale poporului nostru, — zice — dorința nu numai a sa ci și a P. S. Sale. Calea spre bine este cale fără sfîrșit. Să urmeze învățătorii noștri idealul: doctrina sf. noastre evanghelii și a sf. noastre biserici.

Vorbirea P. C. Sale este primită cu aplauze. Inspectorul regesc *Sebestha* Károly, mulțumește apoi în scurte cuvinte (ungurește) pentru atențiunea ce i-s'a dat.

Dimitrie Popovici delegatul Reuniunii surorilor din dreapta Murășului răspunde al treilea la vorbirea președintelui. Face la sfîrșitul vorbirii sale un călduros apel la solidaritatea Reuniunilor surorilor în vederea înaltelor scopuri și a grelelor vremi ce densele străbat. Străns uniți vor putea propaga mai cu efect dragostea față de sfînta biserică, scumpul nostru neam și patria iubită. (Aplauze).

Președintele citește apoi o telegramă sosită din Vîrșeț prin care secretarul *Marcu* salută adunarea generală în numele Reuniunii din diecesă Caransebeșului. (Aplauze).

Președintele numește — cu consensul adunării — de notar pe Nicolae *Nicorescu*, de bărbați de încredere pe *Petru Mușiu* și *Damian Juratoni*.

Se dă cetire apelului nominal și constatându-se prezența a 136 membri și că convocarea s'a făcut în senzul statutelor, președintele declară adunarea constituită.

Președintele: În momentul acesta am primit o depeșă venită dela P. S. Sa Episcopul (Aplauze îndelung repetate) pe care o citește.

Lungi ovații răspund delicatei atențiunii a Arhierelui. Președintele propune ca imediat din Adunare să se răspundă P. S. Sale și stabilind și cetind textul unei depeșe să și expedieră.

Urmează prezentarea rapoartelor și alegerea comisiunilor.

sberg, de unde continuând-o spre mează-zi într-o jumătate de oră ajungem la atît de mult dorita: *Putna*. Satul *Putna* care are peste 1500 de locuitori e așezat lângă riul cu același nume și încunjurat cu păduri de brad. De pe tren deja îți bate la ochi sumedenia de scîndure și gîoagărul cel mare a baronului *Popper*. Nu mi-a scăpat, vale, coastă și muche de deal din vedere, gîndindu-mă cu jale la vremurile cînd voinicii lui Ștefan erau stăpînii lor, la vremurile cînd potecile acestor păduri scăpărau de copitele tarî ale cailor peptoși, cari adumeau urma dușmanului nesăturat tabărit fără de veste asupra bietei țări.

Locuri sfînte sunt acestea, sfînte de osăminte de unor oameni sfîni!

La gară ne-au întîmpinat o colonie de ovrei, cari aveau să-și conducă oaspeții. Norocul nost că ne înștiințaserăm din vreme, căci altcum puteam dormi pe stradă. Cît ce ne-am dat jos ne-a luat în primire gazda, un Ovreu ceva mai spălat, ca cel care-l văzusem pînă aci, și cu el în frunte o pornim spre locuința mnealui. Par'că ne ducea la pușcărie așa ploași eram, vîzînd că nici aici n'avem parte de-un creștin. Singur *Itzigmergea* 'nainte c'o față radioasă, mîndru de oaspeții lui, pe cari și-i arăta semenilor în dreapta și'n stînga.

Odaia ce mi-se rezervase deși era a unui Ovreu, era curată și prietinoasă.

Ne spălăm repede și ne gîtim ca să putem și noi ajunge la parastasul ce se servia la mănăstire. Luărăm haine negre și mînuși albe ca să ne pomenim la mănăstire cu mînuși negre și haine albe. Colbul de-o schioapă de pe drum

răscolit de-atîtea miî de picioare, ne primenise a doaua oar'.

Apropiindu-ne de curtea mănăstirei un cor grozav de voci discordate înlăcrămate și tînguitoare ne luă auzul. Zecl și zecl de schilavi, de nenorociți, înșiruiți pe amîndouă părțile drumului — mai cu seamă *Ruteni* — te făceau să-ți astupî ochii și urechile și dîndu-le ceva pomană o luați îngrozit înainte, să mai auzi și să nu mai vezi atîta nefericire. Mă mir foarte mult cum li-s'a permis acestora să se așeze tocmai acolo, pe unde avea să treacă toată lumea!... Nu s'a găsit un loc mai retras ceva?

— Intrînd în curte uiți repede tabloul de mai înainte. Tabloul miilor de Românași, cari mișunau în toate părțile, — cu peptarele lor de pele cu blană, cu pâlăriile cu păreții îndoiți în sus, cu pletele negre, cari le bat umerii lași și cu ochii vioi plini de viață, — e de toată frumseța. Îi privesc cu respect și admirațiune: sunt urmașii vitejilor *Marelui Ștefan*!

Mă apropiu de sfînta biserică din mijlocul spațioasei curți, de biserică în care-și doarme somnul veciniciei Ștefan-cel-Mare. Mă apropiu cu pietate, cu evlavie rară, cum și-apropie creștinul buzele de lingura cu sfînta cuminecătură, cum trebuie să s'apropie fiecare Român de un lăcaș de două-ori sfînt: sfînt ca lăcaș dumnezeesc și sfînt ca lăcaș de odihnă al celui mai mare Domn român.

(Va urma.)

Inima de mamă.

Fiul unui conte milionar devenise moștenitorul averei prin moartea tatălui său, avea însă pe mamă sa — la mulți tineri de felul acesta, s'a îndrăgostit de o actriță frumoasă, și insistă ca să o ea în căsătorie. Nu prea înclina pentru aceasta frumoasă divă, ci ținea pe tinerul înnebunit cînd cu o pretensie cînd cu alta, după felul cum era obișnuită; toate dorințele i-le împlinea, acest tiner înmatur.

Nesfîrșite și mari condițiuni îi punea zilnic pentru a-i alina dorința ferbinte de a fi a lui. Chiar lucruri imposibile; deodată ce-i venea inimei corupte în minte? ce să-i mai ceară? nebunului adorator; care nu mai cunoștea limite în oarba lui pasiune; și luna și stelele și toate le-ar fi depus la picioarele ingerului demon!

„Mama tinerului e bine să nu mai fie“, a crezut ea, i-a cerut: să ucidă pe mamă sa, și să-i ducă inima acesteia, ca dovadă a iubirei sale, ca să se convingă, de iubirea lui de care i-a dat atîtea dovezi împlinindu-i toate ce a dorit — tot ce a fost posibil a face tinerul orbit de patima amorului. Credea diva ca să ceară și ceva imposibil; și nu i-a fost nimica imposibil tinerului înmatur. A ucis pe mamă-sa, i-a luat inima, a pus-o într-o hîrtie, ca s-o presinte ca cel mai sfînt legiu al dragostei sale nemărginite pentru adorata lui! Pe drum, D-zeu a voit; s'a împiedicat de-o piatră, a picat, i-a sbrut hîrtia cu gajul destinat divei sale, cît colo! S'a auzit vocea inimei de mamă care zicea cu blîndețe: te-ai lovit, și te doare fiul mamei!?

Ifigeni.

Se aleg:

In comisiunea pentru consurarea rapoartelor:

Ignatie Bugariu, Romul Furdean, Petru Avramuș.

In comisiunea pentru înscrierea de membrii noi:

Vasile Bogoi, Iuliu Putici, Iuliu Onu, Ioan Lucaciu.

Urmează o disertație a învățătorului Anton Nevicean: „Cine sunt chemați a se îngriji de creșterea omului începând dela nașterea lui până la moarte“, care la propunerea lui Petru Băran se decide a se publica în organul oficial: „Biserica și Școala“. Exhaurindu-se ordinea de zi președintele anunță ședința a doua pe ora 4 d. a.

Banchetul.

Banchetul se ține în pavilionul spațios din așa numita grădină „Ban“. Sunt vre-o 150 de tacă-muri. În fruntea mesei stă de a dreapta președintele Dr. Puticiu, P. C. Sa Aug. Hamsea, inspectorul reg. *Sebestha* Károly, primarul orașului *Mindl* Jozsef, la stânga protopopul Voicu Hamsea și Pr. Givulescu, pretorul Pincu, notarul George Sariciu.

Un incident neplăcut s'a intercalat în cursul banchetului. Vicepreședintele Reuniunii Achim Muntean (Inv. în Beba-veche) din propria-i inițiativă — după-cum mă asigură președintele comitetului arangiator — comandă muziceii o horă ungurească. Taraful face disonanță aceasta producând un mormur de indignare. Vrednic vice-președinte are Reuniunea!

La friptură se ridică președintele Dr. Traian Putici, rostind toastul de omagii pentru Maestatea Sa Impăratul și Regele nostru. Lungi aplauze. Adunarea întreagă cântă cu vocea: Intru mulți ani!

Ioachim Munteanu închină pentru P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp Aplauze îndelungate. Se cântă: Intru mulți ani! Petru Băran închină pentru P. C. Sa Aug. Hamsea.

Vasile Bogoiu pentru președintele Dr. Traian Puticiu.

Augustin Hamsea închină pentru inspectorul regesc, se înțelege — ungurește. Se produce o demoralizare regretabilă. O grămadă — probabil aderenți ai P. C. Sale stăruindu-l strigă Eljen! Eljen! alții: Trăiască! Trăiască! Altfel Cuviosul stăruie a făcut progres în limba maghiară de când se află în mânăstire.

Simeon Faur închină pentru comuna bisericăscă.

Nicolae Niculescu pentru antistia comunală al reprezentanții autorităților. *Sebestha* Károly: Zice că azi nivelul școlii confesionale române stă azi la cel al școlii de stat. În mare parte pe lângă spiritul vremii meritul este al pedagogiei din Arad. Închină pentru P. C. Sa Augustin Hamsea.

Augustin Hamsea se ridică a doua oară și zice că vorbește în numele P. S. Sale. Așa mi-o explicam că a vorbit în românește. Închină pentru învățătorii.

Inv. Roman pentru delegații Reuniunii din dreapta Murășului, Popovici și Givulescu.

Dr. Traian Puticiu închină într'un avântat toast pentru poporul român. Ostentativă însuflețire. S'a reparat încâtva atmosfera îngrețoasă. Masa se ridică la ora 4.

Din străinătate.

Tratatul comercial româno-austro-ungar. „Allgemeine Zeitung“ dela 13 Sept, st. n. scrie:

În privința vizitei d-lui președinte al ministrului român, Sturdza, în Viena, vizită care stă în legătură cu tratativele pentru încheierea tratatului de comerț între Austro-Ungaria și România, se comunică ziarului „Wiener Allgemeine Korrespondenz“ următoarele din cercurile diplomatice:

„În fie-ce an vin miniștrii români în Viena de se înțeleg prietinesc cu cercurile conducătoare austro-ungare și au știut astfel a-și asigura felurite foloase pentru țeara lor. Cu atât mai mult a surprins că guvernul român a făcut un tarif nou, cu care se pare

a plănui o vătămare extra-ordinară a intereselor exportului austriac. Președintele ministrului românesc avea cunoștința de impresia dureroasă ce făcuse acest chip de a-și dovedi prietinia și se zicea chiar că neoprirea dlui Sturdza în Viena ar fi avut scopul de a se feri de explicații în această privință. În zilele din urmă așa se spunea că dl Sturdza întorcându-se la București, nu se va opri de loc în Viena, dar conferențele cu Regele Carol la München i-au schimbat părerea. Ministrul președinte al României, care, pe cât se spune, are a petrece câte-va zile în Viena, va avea ocazie de a sta de vorbă cu graful Goluchowski despre chestia tratatelor de comerț și să se convingă că cabinetul austriac e hotărât a apăra cu toată energia interesele exportului național.

E de crezut că guvernul român va fi găsit neapărat trebuitor tariful cel nou, așa de neplăcut la Viena, și va fi crezut că prin el apăra interesele țării, pe care trebuie să le aibă mai ales în vedere. Dacă guvernul austro-ungar are de gând să apere cu toate mijloacele interesele exportului nostru, nu va putea ține de rău pe guvernul român dacă și acesta va apăra cu aceiași hotărâre dezvoltarea economică a României. În asemenea chestii fie-care se are pe sine însuși mai de aproape în vedere.

Războiul ruso-japonez.

Telegramele mai recente asupra evenimentelor de pe câmpul de război:

Tokio, 3 Oct. Rușii să sforțează din resputeri și desperați să străbată la fortul Kuropatkin, pentru a-l reocupa, deoarece acesta domină apeductul. Ambii beligeranți au suferit mari pierderi. *Tunurile japoneze domnesc asupra întregului port.* Situația flotei ruse din port pare a fi foarte îngrijitoare. Se crede, că vasele ori vor încerca să izbucnească din port, ori le vor nimici Rușii.

Avangardele Rușilor și ale Japonezilor sunt în permanent contact. Zi de zi se dau lupte mici. La Tienling în fiecare moment se așteaptă lupta mare și se crede, că Kuropatkin ține ocupate pozițiile dintre Mukden și fluviul Hun numai interimal, pentru a împedea înaintarea Japonezilor.

Paris, 3 Oct. Rușii au dat de urma unui atentat, care ar fi avut de scop aruncarea în aer a trenului transbaicalic. Mulți spioni Japonezi travestiți au fost descoperiți și executați.

Londra 3 Oct. „Daily Chronicle“ anunță, că beligeranții Sâmbătă au ținut o mică pauză pentru a înmormânta pe morți. După acest act, artileria a reinceput focul.

Londra, 3 Oct. *Japonezii de multe ori s'au ciocnit cu publicul(!!).*

Exagerări și pesimism

„Ruskia Viedomosti“ combate aprecierile exagerate ce se fac despre forța militară a Japoniei, în urma rezultatelor primei perioade a războiului, aprecieri care merg între altele până acolo încât chiar ziarele militare speciale au vorbit de un milion de soldați pe care inamicul i-ar putea pune eventual pe picior de război.

„Dacă ar fi în realitate astfel — zice acel ziar — atunci am pierde războiul și armata noastră ar trebui să evacueze nu numai Manciuria, ci poate și Siberia răsăriteană. În timp de șapte luni, până la 1 Septembrie, noi am trecut peste Baikal nu mai mult de cât cincii corpuri de ar-

mată (4, 5 și 6 Siberian și corpurile 1, 10 și 17), patru divizii de cavalerie, detașamentele destinate pentru completarea diviziilor de vânători siberiane (32 batalioane și 19 baterii), și diferite detașamente din arme speciale, în total 240.000 de oameni, adică 35.000 pe lună. Dacă luăm ca punct de terminare al războiului toamna anului 1905, atunci în acest interval de timp putem transporta acolo (pe teatrul de război) 420.000 de oameni (12—35.000) astfel că suma totală a trupelor noastre s'ar ridica la 750—800.000 de oameni. Deși terminarea liniei ferate de înconjurare al Baikalului și construirea de noi ramificații va înlesni foarte mult comunicațiunea cu marea linie siberiană — avantajul va fi sporit cu desăvârșire prin faptul că atunci linia aceasta ferată va putea servi la aprovizionarea unei armate de două ori atât de mari, plus transportul de noi rezerve și evacuarea bolnavilor și a răniților. De altă parte, mijloacele de transport ale Japonezilor care domină marea sunt nesămănat mai bune de cât ale noastre, ceea-ce s'a văzut din experiență: în aceleași șapte luni Japonia a debarcat pe uscat o armată de 460.000 de oameni, adică aproape de două ori mai mult de cât a trecut Rusia peste Baikal. Prin urmare, Japonia ar fi în stare ca în timp de opt luni, deci până la 1 Mai anul viitor să-și ridice armata la un milion, pe când noi n'am putea concentra până atunci dincolo de Baikal de cât numai 600—650.000 de oameni. Și natural că atunci mareașalului Oyama cu armata lui mult mai numeroasă, perfect înarmată și numai puțin vitează ca cea rusească, îi va fi ușor să câștige victoria.

În realitate însă nu există date care să dovedească afirmarea că Japonia poate pune în luptă o astfel de armată. Numărul soldaților instruiți nu trece de 700.000 din care numai 600.000 ar putea fi trecuți pe continent. De almintrenea inamicul mai dispune încă de peste 200.000 de oameni din contingentul chemat sub drapel în Decembrie 1903, care peste un an și jumătate vor da un bun material de luptă; trupele acestea însă sunt necesare în țeară pentru împlinirea golurilor însemnate ce se fac în armata a tivă trimisă în război. De aceea se poate presupune cu tot dr ptul că armata Japoneză de pe teatrul de război nu poate fi ridicată la mai mult de 600.000 de oameni și că contingentele ce ar trece cum-va peste acest număr ar fi compuse din soldați tineri rău instruiți, care în tot cazul ar amâna cât-va sfârșitul nenorocit al războiului, dar n'ar putea schimba dezastrul în victorie. Creearea din nou în timpul din urmă a gardiei naționale, nu arată încă intenția de a duce la război, ci e în legătură cu hotărârea de a trimite la luptă întreaga armată teritorială, ceea-ce pe jumătate probabil s'a făcut. După plecarea ultimei divizii din armata teritorială, Japonia rămâne cu totul golită de trupe și, cu toate că din partea noastră n'are să se teamă de debarcări, are nevoie de noi trupe pentru serviciul de garnizoană și pentru menținerea ordinii în țeară.

E adevărat că istoria cunoaște un exemplu, când armate noi, create aproape din nimic au bătut soldații încercați și instruiți ai adversarului și au dobândit o victorie desăvârșită: acelea au fost celebrele 14 armate ale lui Carnot „organizatorul victoriei“ în prima perioadă a revoluțiunii franceze (1793—1794). Dar de atunci crearea de armate noi a devenit neasămănat mai grea: armata e acum un organism cu mult mai complicat ca mai înainte și dificultățile tehnice ale înarmării și instrucției trupelor au sporit foarte mult. Armatele lui Gambetta (1870) au fost numai umbrele predecesoarelor lor din anul 1793. În timpul mai apropiat marele război civil nord-american din 1861—1865 mai prezintă acțiuni pline de succes ale trupelor de miliții, dar aci din ambele părți stăteau față în față numai miliții.

Astfel fiind, perspectivele pentru campania din anul viitor sunt foarte favorabile, dacă până la vară se vor transporta pe teatrul de război atatea trupe cât vor permite mijloacele de transport.

În ce privește insuccesele din campania din acest an, ne putem mângâia — zice ziarul rus — că acum situația e pe deplin clarificată și că nu mai de așteptat repetarea greșelii făcute de noi, „Dezastrul dela Narva a fost pentru Petru cel Mare o învățătură, care a pregătit victoria dela Poltava“.

Adunarea Cercuală a Despărțământului Asociațiunii din Oravița în Răcășdia.

— Raport special. —

Duminecă în 5/18 c. s'a ținut adunarea cercuală a despărțământului Oravița cu următorul program:

La zece ore serviciu divin, apoi ședința oficioasă, la două ore banchet, la cinci ore concert și petrecere cu joc. Toate acestea au decurs în fața unei imponente asistențe de popor și în mijlocul unei rare însuflețiri.

Încă cu zile mai înainte țeranii erau în o fierbere mare, așteptând nerăbdători ziua cea mare, cu care i-a învrednicit dl. *Dr. Petru Corneanu*, avocat, și directorul despărțământului, hotărând locul adunării în comuna Răcășdia, una dintre cele mai mari și frumoase comune românești.

S'a constituit un comitet aranjator, care într'adevăr s'a achitat frumos de rolul ce și l-a luat — mai ales învățătorul *Emilian Novacovici*, cunoscut în general de foarte aprig, zelos și înflăcărat Român.

Intr'adevăr densul a dovedit, că pe lângă o *voiață* tare poartă sfârma cele mai uriașe piedeci — pe cum ura, pizma, răutatea, dușmănia, și răsunarea — cari toate sunt defecte românești.

Timpul nu era favorabil, era rece și afară din cale ploios — la din contră Răcășdienii s'ar fi prezentat în năntarea străinilor în adevărata lor splendoare...

La orele zece sosește dl. *Dr. Corneanu*. . . și înainte școlii gr. or. române este primit cu treasuri și aclamări entusiaste — iar oficios dl. *Novacovici* în numele comunei întregi îi ține o scurtă și mădușă alocuție, căreia i-a urmat un răspuns potrivit în cadrul însuflețirii, ce era.

Se începe serviciul divin pontificat de simpaticul preot *George Popa* din Greovași în asistența tinerilor *Iana* și *Ciulin*.

Răspunsurile au fost executate de către disciplinatul cor dirijat de dl. învățător *Novacovici*. Dintre oaspeți au stors admirație în biserică cu măiestria cântării lor dl. învățător *Mircea* și *Bogdan*.

După serviciul divin ne-am dus cu toții în școală, ca se asistăm la desbaterile oficioase ale adunării.

Dl. *Corneanu* deschide adunarea, rostind una dintre cele mai sincere vorbiri la adresa poporului, sbiciuind verde și fără cântare păcatele românești, pe cum ura, răsunarea, invidia, discordia, — luxul, beția, aducând frumoase și potrivite exemple din viața publică și infectată românească.

S'a ales apoi în persoana d-lui *Pavlovici*, funcționar de bancă, — un secretar, — care citind raportul comitetului — adunarea îl primește votând mulțumită protocolară cassarului și în fine absolutoriu comitetului întreg.

Conform ordinii de zi s'a ales noul comitet al despărțământului, director a fost ales *Dr. Petru Corneanu*.

E nimeritor faptul că din raportul comitetului se poate observa puțină activitate. În tot decursul anului expirat numai o singură ședință a ținut comitetul. . . !

Tot aici trebuie să amintesc, că inteligența română din Oravița e foarte indiferentă față cu trebile despărțământului — astfel, încât acum la adunare au fost din *Oravița* numai domni:

Dr. Petru Corneanu, *Ilie Trădă*, *Carol Pavlovici*, învățătorul *Bogdan* și *Ion Tieran*.

Atât și mai mult nimic!

Intreb deci, unde sunt protopopii de ambele confesiuni românești — unde sunt *advocații* ce-l cu gura mare, care nu știm altceva, decât să vineze după posturi onorifice, — pe cum deputația sinodală și în fond nu poartă nici un interes — căci prea sunt egoiste și cu porniri distrugătoare. Unde sunt renumiții învățători din Oravița?

Nu amintim aceste lucruri, ca se bruscam, ci simplu numai ca se le constatăm.

După desbaterile oficioase au rostit următorii domni disertați:

Preotul *George Popa*, despre „*chemarea preotului*“ caracterizare religioasă-socială... A vorbit foarte frumos și cu multă dibăcie — dar numai că într'un stil prea științific, considerând însă inteligența celor din *Răcășdia* avem firma convingere, n'a vorbit înzădar.

Dl. preot *Iana*, și-a ales o temă mai nimerită — din economie secerând aplauze, dar de oare-ce nu disertăm, ca să ne producem, ci ca se folosim poporul — putem zice, că dl. *Iana* în cele expuse va fi urmat de popor. . . mai ales în expunerile cu privire la prăsirea vitelor.

După adunare a urmat — banchet, la care au luat parte 39 de țerani și 19 domni nădrăgari! Și suntem mândri când putem vedea o atare țerănime. Biletul pentru banchet a fost cor. 2 pentru prețul cărora am mâncat ca la Timișoara.

S'a și tostat:

Dl. *Corneanu*, pentru Maiestatea Sa.

Dl. econom *Mircea* pentru comitetul despărțământului.

Dl. *Simion*, econom în numele plugarilor români.

Dl. învățător *Țumia* din Varadia pentru comitetul aranjator, și în special la adresa harnicului învățător *Emilian Novacovici*.

După banchet a urmat concertul.

Un prea frumos și național Concert!

„*La călugăreni*“, „*Oșteanul Român*“, „*limba mea*“, „*copila română*“ toate acestea produc însuflețire și încredere în viitor.

Jocul a durat până la miezul nopții.

Impilatul.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 4 Octombrie 1904.

— **Onomastica regelui.** Fiind azi Marți la 4 Oct. ziua onomastică a M. S. regelui *Francisc Iosif I.*, în catedrala gr.-or. din loc a fost celebrată o liturgie împreună cu doxologie pentru sănătatea și îndelungata viață a monarhului nostru.

— **M. S. Regele României în străinătate.** În timpul cât a stat la *Weinburg*, în mijlocul *Augustei Sale* familii, M. S. Regele a făcut mai multe preumblări și excursii în împrejurimi.

Marți, 7 Septembrie, A. S. R. Prințesa *Leopold*, AA. LL. RR. Ducele și Ducesa de *Vendome* și A.S.R. Comitesa de *Flandra*, însoțită de dl. *General Burnel* și de Comitesa de *Grune*, au sosit la *Weinburg*; iar Mercuri, 8 Septembrie, au sosit și AA. LL. RR. Prințesa de *Belgia*.

Joi, 9 Septembrie, fiind ziua aniversară de naștere a A. S. R. Prințelui *Leopold*, care împlinea 69 ani, un serviciu religios a fost oficiat în capela dela *Weinburg*. După serviciu, A. teța Sa *Regală* a fost viu felicitată de toți membrii *Augustei Sale* familii și de toate persoanele prezente. Seara a avut loc în Castel o reprezentație cu tabourii viul.

Vineri, 10 Septembrie, și Sâmbătă 1 Septembrie, mai mulți din înalții oaspeți au părăsit *Weinburg*.

Duminecă, 12 Septembrie, M. S. Regele, împreună cu A. S. R. Prințesele *Leopold* și A. S. R. Comitesa de *Flandra*, însoții de suite, au mers la castelul *Mainau*. La gara din *Constanța*. Suveranul a fost primit de A. S. R. Marea Ducesă de *Baden*, cu care a urmat drumul în trăsură. Marele Duce de *Baden*, care era cam suferind, a primit pe M. S. Regele la intrarea Castelului, unde a avut loc presintarea suitelor respective. După dejun, Suveranul, împreună cu Marea Ducesă, a făcut o preumblare în parcul Castelului, apoi s'au imbarcat pe un vapor, unde s'a servit ceaiul și care l'a transportat împreună cu suitele, la *Constanța*. Aci Suveranul și *Augusta Sa* familie și-au luat rămas bun dela A. S. R. Marea Ducesă în modul cel mai eficient și s'au întors la *Weinburg* cu trenul.

— **Sfințirea unei școli românești în Turda.** Un nou templu s'a deschis în *Turda* pentru propagarea cuvântului românesc. Nu voiesc să descriu împrejurările înființării aceluia, pentru că acestea se ved din discursurile festive. Voi fi numai cronicarul fidel al celor petrecute în 25/13 Sept. (Dumineca) cu ocaziunea sfințirii școlii.

Pe la 3 ore s'a început actul sfințirii de către dl. prof. *Ghibu* din *Sibițu*, domnul protopresbiter *Iovian Murășanu* și preot, în asis-

tența unui public numeros de popor ca și de inteligență din *Turda* și împrejurime.

Prima vorbire festivă a ținut-o domnul protopresbiter accentuând că dorința nu numai a *Turdenilor* ci și a tuturor *Românilor* de bine s'a împlinit. Scoate în relief simțul de jertfă a poporului, care în anul ăsta slab economic a jertfit o sumă considerabilă pentru înființarea acestui templu al științelor și al educației.

A 2-a vorbire festivă a ținut-o dl. *Dr. Valer Moldovan* tractând cu deamănuntul istoricul înființării. Cetește rescriptul consistorial, în care cu satisfacțiune a fost luată la cunoștință ideea înființării primei școli românești ort. Aduce mulțumite elogioase tuturor factorilor, cari au contribuit la edificare, anume dl. protopresbiter apostolul zelos al ideii, poporul drept credincios din *Turda* și binefăcătorilor din toate părțile.

Domnul profesor *Ghibu* în vorbirea sa a accentuat, că mama biserică își are în fine pe fiica-sa, școala. A urmat apoi disertațiunea d-lui absolvent de teologie *Simion*, instituit de învățător. Subiectul a fost bine ales. A tratat despre familie ca primul factor al educației.

— **Congresul contra comerțului de fete.** La 17 Septembrie a. c. s'a încheiat congresul întrunit la *Zürich* pentru comerțul de carne vie.

Au luat parte 14 State dintre cari 13 europene și unul american: Republica *Argentina*. Congresul precedent se ținuse în *Iulie* 1903, cel viitor se va ține în 1906 la *Paris*.

Două asociațiuni de femei din *Elveția*, dintre care una cu caracter local și cealaltă numărând membre din străinătate, au reușit să amelioreze soarta a 200.000 de fete și au găsit o upațiune cinstită pentru 35.000 de urgență.

Doamna baroneasă de *Montenach*, președinta asociației dela *Pribourg* a propus ca corespondența post restante să nu se dea minorilor de ambele sexe.

Dl. *Honorat*, a comunicat în numele poliției din *Paris*, unde e șef de divizie, că în 1903 din 40 de cazuri de urmărire pentru tristul comerț de carne vie au fost 34 de condamnări; din 118 cazuri de urmărire de vagabondaj special, au fost 109 condamnări.

Polițialul din *Berlin*, *Treskov* a comunicat fotografiile traficantilor de carne vie polițiilor străine și autorităților de pe la fruntarii.

Până acuma numai două State și-au întocmit legislațiunea în vederea combaterii acestui flagel social.

Aceste State sunt *Francia* și *Spania*, cea dintâia prin legea dela 4 *Aprilie* 1903, cealaltă prin legea dela 24 *Iulie* 1894.

Germania a declarat că e d'ajuns armată spre a combate comerțul în chestiune.

Tot asemenea a declarat procurorul general elvețian, *Kronaner*, că în *Elveția* e protejată de poliție și femeia majoră.

S'a decis formarea și înmulțirea de comitete centrale și regionale în fiecare țară, ear comitetele centrale să stea în legătură c'un comitet internațional central.

Statele participante au convenit prin acte diplomatice în regulă să reprime traficul de femei, chiar atunci când actele, ce sunt elementele constitutive, s'au comis în țări diferite.

Asemenea au mai convenit pentru constituirea unui birou oficial cu menirea d'a centraliza toate informațiunile pentru a putea supraveghia pe traficantii, precum și pentru a repatria victimele.

Preotul protestant *Curckardt*, din *Berlin*, a comunicat că în *Germania* există deja un birou central precum și un comitet național care a făcut deja mult bine până acuma, supraveghind teatrele, cafenelele de concert făcând responsabili pe proprietarii acestor localuri publice.

Un aranjament administrativ va intra în vigoare dela *Martie* 1903.

Comitetul central internațional se va constitui într'o țară neutră ca *Belgia* sau *Elveția*.

A aderat și *Brazilia* la această operă umanitară.

— **Correspondenții de războiu.** Din *Die Zeit*: Correspondenții de războiu ruși părăsesc armata, al cărei comandant e tot așa de nemulțumit de ei, ca și el de densul. În tot cazul cu greu s'ar putea afirma că correspondenții ar fi vinovați de dezastrile suferite de armată. Dar

Kuropatkin i-a socotit incozoli pe agerii observatorilor și criticii, și-a concediat. Astfel el se întore acasă cu cunoștința că și-au îndeplinit cu credință datoriile lor de reporteri. Cât se permite în Rusia, e! au scris adevărul, despre amic și inamic, ori-cât de greu le-ar fi venit amândouă aceste lucruri,

Toată lumea a tras bogate învățături din rapoartele ziarelor ruse asupra războiului, din descrierile despre țară, trupe și bătălii. La început firește că nu se putea învăța mult din ele. Corespondenții au plecat pe teatrul de războiu cu convingerea ce le-o însușise Rusia oficială: o armată mare, modernă, europeană mergea să se lupte cu o bandă de asiatici — putea să fie Indoelnic sfârșitul? Distrugerea flotei rusești în primul atac al torpiloarelor japoneze n'a schimbat de loc aceste păreri; pe lângă disprețul adversarului se mai adăoga doar intristarea pentru „atacul său trădător“. Stilul primelor comunicate ale guvernului rusesc în cari se spunea că Japonia „a provocat în mod laș războiul“ și că „va primi pedeapsa cuvenită pentru trădarea sa“ a rămas câtă-va vreme și stilul corespondenților ruși. Stăteau cu totul în mregea cercului guvernamental și al armatei și toate lăudăroșiile în gura mare pe cari auziau le trimiteau bona bide mai departe, ba publicau chiar știri despre barbarizmele și cruzimele Japonezilor în luptă, și în general considerau războiul pe uscat în contra „mișcilor de aziati“ din punctul de vedere al unei expediții de pedepsire. Dar pe măsură ce din expediția aceasta se desfășura o campanie tot mai mare, mai grea, mai plină de pierderi și de dezastre, se schimba și părerea reporterilor. Ei au învățat să cunoască pe Japonezi și în comparație cu aceștia au învățat să aprecieze exact propriile lor trupe și generali.

În dările de seamă despre războiu ale ziarelor ruse dispăru sumeția națională, dispăru disprețul adversarului și — cu toată precauțiunea impusă de cenzură — străbătu critica cinstită, recunoașterea sinceră. Publicul rus, care pricepe să citească printre rânduri, citi: Nu, Japonezii nu sânt sălbateci, sânt civilizați — mai civilizați de cât noi! Corespondentul care a făcut cel dintâi această descoperire și a dat-o în vileag a revoluționat modul de a gândi al cetitorilor de ziare ruși. El le-a descris conținutul raniței unui soldat japonez: ordinea și curățenia ce erau acolo, și mulțimea obiectelor necesare unui om cult dela peria de dinți până la harta țării! Cu o astfel de raniță se explicau dezastrele armatei ruse, iar închipuirile și minciunile Rusiei oficiale își perdură puterea. Urmară alți corespondenți și limbajul lor devenea tot mai deslușit. Ei arătau deosebirea dintre soldatul rus, dintre moșicul prost, care nu știe scrie și citi, care se lasă a fi dus în luptă fără a ști încotro merge, nici scopul drumului pe care-l face — și între soldatul japonez, care își studiază harta, care măsoară depărtările și nu e numai instrumentul, ci și colaboratorul statului său major. Atunci publicul rus recunoscă ce va să zică faptul când o națiune ținută cu forța în întunecare trebuie să se războiască cu o națiune cultă, și cine este în resitate aziatic. Atunci rămase de rușine și vechia fabulă năroadă că soldatul mai inteligent e mai puțin brav, mai puțin resistent. Eroismul, disprețul de moarte al Japonezilor, nepăsarea lor în suportarea celor mai ștrașnice marșuri au uimit pe toată lumea. Negreșit că gloria lor militară o datoresc faptilor, dar în parte o datoresc și reportajului sincer al corespondenților ruși.

Ori-cât de spaimântător rău este războiul, ori-cât de grozav învrăjbește el popoarele, totuși le apropie iarăși. Francezii abia la 1870 au învățat să cunoască pe Germani și să-i aprecieze, așa e acum și cu Rușii și Japonezii. Tonul disprețuitor și de ocară cu care se vorbea la început despre inamic a amuțit cu desăvârșire în presa rusă. Acum se vorbește liniștit și cu respect; ba unele ziare sfătuiesc a se încheia pace și prietenie cu vecinul aziatic, care în Răsărit înseamnă ceea-ce este Germania în Apus. Astfel de îndemnuri răslețe de pace de sigur că multă vreme încă nu vor pune capăt încăerării sângeroase. Dar totuși respectul față de adversar e o condiție care înlesnește încheierea păcii viitoare. Se va putea zice atunci că ziaristii iubitori de adevăr pe cari Kuropatkin i-a alungat din lagărul său, au făcut onoare profesiei lor nu numai ca corespondenți de război, ci și ca mijlocitori de pace.

— **Pensionarea Dr. Koch.** Împăratul a primit demisiunea profesorului Robert Koch din postul de director al Institutului pentru boalele contagioase, acordând profesorului o pensiuine.

— **Scandalul dela „Notre Dame de Sion“ din Galați.** „Trib. Liberă“ scrie următoarele asupra unui scandal întâmplat în mănăstirea călugărițelor cat. din Galați:

Frații Ioan și Mihail Basarabeanu, însoțiți de comptabilul lor, dl Dinescu, s'au prezentat ieri din nou, spre a stărui în cererea de a vedea pe una din d-rele Basarabeanu, pe d-ra Năzica, despre care familia crede că ar putea încă să fie salvată.

Pe când se apropiau de institut, zăriră de odată trei indivizi — mutre foarte suspecte — cari răsăr înainte porții și acelor indivizi li-se dă imediat drumul înlăuntru.

Ținărul M. Basarabean se repede în poartă, înainte ca ea să fi fost închisă, și spune:

— Nu plec de aci până nu-mi veți da voie să văd pe sora mea Năzica. Iată, am o scrisoare dela ea, citiți-o: vedeți că ea singură zice că-i e dor de noi și ar vrea să ne vadă. Cum puteți deci invoca motivul că după dorința surorilor mele ne respingeți dela poartă? E posibil ca nenorocita de Cornelia să fie rătăcită și să se unească cu d-voastră. Dar nu puteți pretinde acelaș lucru despre Năzica, din moment ce singură ea mi-a scris să vin.

— Mi-se pare că vreți scandal, răspunse cu aroganța călugărița dela poartă.

— Scandalul îl faceți d-voastră, replică ținărul, prin faptul că sechestrați două fete și împedicați pe frații lor să le vadă și să le vorbească. Vă asigur însă că nu plecăm de aici până nu ne veți da drumul.

Convorbirea continuă cât-va timp pe tema asta, până când călugărița păru convinsă și dădu drumul celor trei persoane.

Frații Basarabeanu și însoțitorul lor crezură că totul s'a terminat și că în sfârșit și-au ajuns scopul.

Fără introduși într'un coridor.

— Veți aștepta un moment, zise călugărița, până când voi înștiința d-ra că doriți cu ori-ce preț să le vedeți.

Și călugărița plecă, încuind ușa.

Abia atunci vizitatorii observară că în același coridor se aflau cei trei indivizi suspecti, sosiți înaintea lor.

După un timp oare-care, apăru la un geam d-ra Cornelia, însoțită de vr'o 20 de călugărițe.

— Ce doriți, mă rog? întrebă ea cu asprime.

— Am venit să vă vedem, răspunseră frații.

— Nu era nevoie.

— Cum nu era? Nu vezi că v'au înebunit pe amândouă? Ați uitat de părinți și frați; fără nici un motiv, ve înstrăinați de noi și ve lăsați exploatare de călugărițe.

La aceste cuvinte izbucniră strigăte de indignare din piepturile tuturor călugărițelor. Și mēre Claire, făcând un gest energic, se adresă celor trei indivizi suspecti, cu comanda:

— Pe ei!

Indivizii suspecti se repeziră. Dl Dinescu, însoțitorul fraților Basarabeanu, invită pe bătășii călugărițelor să se astâmpere, ceea-ce aceștia făcură. Nu erau destul de bine dresați și la momentul psihologic le-a fost frică.

— Va să zică așa merg lucrurile? Ne-ați atras într-o cursă ca să ne loviți? întrebă dl Ioan Basarabeanu.

— Da, ca să vă învățăm minte! strigă d-șoara Cornēlie.

— Ascultă, Cornēlie, zise unul din frați, ne doare inima c'ăi ajuns în așa hal. Când după stăruințele noastre ni-s'a dat drumul, nu ne-am închipuit că vom fi închiși împreună cu niște bătăuși. Noroc că și lor li-e greață de rolul ce le-ați dat și nu ve ascultă.

Atunci mēre Claire, scoasă din fire, începu să tipe.

— Dumitre! Dumitre!

Acel Dumitru sosi îndată, și spre uimirea lor, frații Băsarăbeanu recunoscură în el pe un fost servitor al familiei, care acum e servitorul institutului.

Dumitru deschise imediat coridorul și împreună cu cei trei bătăuși îmbrânci în curte pe vizitatori. Acolo, cu toții — împreună cu călugărițele — se repeziră asupra fraților Basarabeanu și asupra d-lui Dinescu.

D-ra Cornēlie Basarabeanu începu ea însăși să lovească pe fratele ei Mihail.

Călugărițele, în frunte cu mēre Claire desfășurară o energie sēlbatică.

În acel moment, d-ra Năzica, atrasă de șgomotul infernal ce se produsese, apăru și ea, și când văzu cum erau tratați frații ei, izbucni în plâns. Se știe că d-ra Năzica este adevărată victimă, căci lipsită de energie, este ținută cu sila în institut. Una din călugărițe îmbrânci cât colo pe d-șoara Năzica Basarabeanu, răcnind:

— Ce cauți aici? Ți-am spus să stai în camera dumatăle. Nu trebuie să te amesteci!

Pe când lupta continua în curtea mănăstirei, d-nii Youell, G. L. Aslan și Dracopol, cari treceau pe acolo, intrară în curte și asistară și ei la spectacol. Au fost penibil impresionati de scenele barbare ce au văzut.

În cele din urmă frații Băsarăbeanu și dl Dinescu fură scoși din curtea mănăstirei și poarta se închise în urma lor.

De remarcă e că în tot timpul scandalului sfintele călugărițe injurau mai mult decât birjăreșie.

Mēre Claire, care pretinde că nu cunoaște limba română, a dovedit că știe injurăturile cele mai clasice românești.

În urma acestui scandal, dl C. Dinescu, comptabilul d-net Basarabeanu, a dat în judecată pe d-ra Cornelia Basarabeanu și pe călugărițele Mēre Claire, Mēre Filofteă și Mēre Stanislav pentru insulte și lovături.

D-nii I. și M. Basarabeanu au dat în judecată pe d-ra Cornēlie Basarabeanu și pe călugărițele Mēre Claire, Mēre Filofteă, Mēre Stanislav, Mēre Emilie, Mēre Loyama și Mēre Gertrude.

Tot după „Tribuna Liberă“ mai reproducem următoarea informație:

Celebra Mēre Claire, financiara mănăstirei „Notre Dame de Sion“, a început să facă vizite părinților cari și-au retras fetele dela mănăstire, pentru ai convinge să le retrimeată acolo.

Ieri la orele 9 dimineața numita s'a prezentat la un comerciant evreu, a cărui fată a fost eleva mănăstirei.

— La ce să mai înscriu fata, a zis comerciantul, când toată lumea zice că institutul se va închide?

— Nu se închide, n'ăbi grijă; o să ne coste ceva — deja ne costă destul — și o să facem pe placul nostru.

— Cum așa?

— Foarte bine. Și dl Teodor și mulți alții au vrut ceva parale. Noi nu vom cruța nici un sacrificiu și lucrul se va aranja. În România totul e cu puțință îndată ce dechizi punga...

(„Voința N.“).

— **Zăpadă.** Pe munții dintre Ardeal și Bucovina a nins două zile neîntrerupt. Stratul de zăpadă e de trei metri. A nins și pe munții din jurul Sibiului, Făgăraș și Brașov.

— **Descoperiri archeologice.** În Ocna Sibiului făcându-se săpături cu scop de a se planta arbori dela hala de așteptare a calei ferate și până la stabilimentul băilor s'a găsit în pământ: un topor de piatră din epoca neolită; un glob de piatră; o frântură din partea de jos a unei răjnite de pe vremea Romanilor; o monedă de argint dela 258 după Cristos, având pe avers figura lui M. Antonius Gordianus încununată de inscripția circulară: IMP. GORDIANS PIVS TEL. AVG — Inscripția de pe revers nu se poate citi.

Afară de acestea s'a mai găsit și un vas de lemn pentru sare, care fiind putred rău, s'a spart când voiau să-l scoată.

— **Roman senzațional.** „Noua Presă Liberă“ anunță publicarea în curând la Viena a unui nou roman al ex-locotenentului Bilse, autorul „Micii Garnisoane“, pentru care a suferit un arest militar. Titlul noului lucrări e „Scumpă Patrie“ („Lieb Vaterland“) și începe cu un cuplet din faimosul „Wacht am Rhein“ (drumul la Rin).

— **Dela congresul muncitorilor.** La congresul din Bile pentru protecția legală a muncitorilor, d. Millerand a prezentat un raport asupra comisiei speciale convocată la Colonia și relativă la întrebuintarea fosforului și a plumbului, precum și la munca de noapte a femeilor.

Profesorul Bauer a făcut un raport asupra otrăvirilor industriale.

O persoană, care dorește să fie anonimul a pus la dispoziția asociației 25.000 de mărci.

— **Pace în Balcani.** Guvernul turcesc a ordonat licențierea a 20.000 de soldați din Rumelia.

— **Nesiguranța în Viena.** Eroii cutitului se înmulțesc. În cartierul Iosefstadt s'au întâmplat mai multe asasinat. Locuitorii cer ca poliția să le permită să se înarmeze.

— **Fototerapie.** Arta de a vindeca cu raze de lumină (fără căldură) a pierdut pe celebrul său creator. Doctorul profesor Niets Finsen s'a stins acum trei zile la Copenhaga. Meritul său cel mare și neperitor va rămânea că el a reușit să vindece cancerul de piele, numit lupus, în număr de 85 la sută.

Anul a trecut a primit premiul cel mare Nobel.

Noul drumuri de fer în Asia. Rusia proiectează o linie ferată de la Enseli la Teheran, și dincolo până la Golful Persic. Numai astfel se va paraliza influența liniei de fier Bagdad. Acesta e planul, ce Rusia speră să-l execute pe baza bunelor relații ce le are cu Persia.

— **Corupția în armata rusă.** După părăsirea cuartierului general, Rușii au pierdut astfel de documente, cari aruncă o lumină înspăimântătoare asupra lipsei de disciplină a armatei. Intre actele intenționale sunt de aceea, c'ri se refer la degradarea de numeroși ofițeri, deoarece ce și-au părăsit postul și n'au înștiințat apropierea dușmanilor, despre care au fost avizați, ci s'au opus poruncii superiorilor pe care o criticau în prezența soldaților, prădau fără motiv munițiile lăsând multe de acestea în mâinile adversarilor. *Intre acești ofițeri degradați este și un colonel. Generalul Alexeiev a degradat pe mulți subofițeri, cari au jăfuit, și au omorât femei chineze, din care cauze sosiau plângerile cu droaia dela autoritățile chineze. Mulți criminali nici n'au putut fi eruați. Față de aceste stări triste din armata rusă cu atât mai izbitor apare în față severa și strălucita disciplină a soldaților japonezi.*

— **Nenorocire din pricina urșilor.** În comuna Tornia sosind zilele trecute trei ursari și rămânând să poposiască acolo peste noapte și-au legat urșii de un stâlp în curtea ospătăriei. Peste noapte urșii au rupt lanțurile și au plecat prin sat, intrând și prin curțile oamenilor. Dimineața s'a făcut mare vânătoare după ei și în decursul acestora un glonț tras în urși a nimerit în gât pe feciorul de 17 ani al lui I. Zacar, iar altul a pătruns pe fereastră în casa lui P. Sabo și a nimerit în piept pe soția lui. Feciorașul a murit îndată, iar femeia se luptă cu moartea.

Recomandăm spre binevoitoarea atențiune a st. noștri cetitori inserția de mai jos a dlui *Pollák Sándor*.

Bibliografie.

4 cor. numai 4 cor.

plus 20 fil. porto postal.

Drepturile și datorințele învățătorilor și învățătoarelor confesionale

scrisă pe temeiul legilor regulamentelor, ordinațiilor, instrucțiilor, hotărârilor și deciziunilor principiare

de Dr. Szabó Mihály, inspector regesc

tradusă în românește de

Eugen Zaslo, profesor.

„Visuri trecute“.

Un elegant volum de schițe și povești scrise de cunoscutul scriitor

Alex. Ciura (Simin).

Costă 1 cor.

Să pot primi dela tipografia semn. din Blaj (Balázsfalva). 390 1-5

A apărut:

Noul abecedar de Dr. P. Spran. Nagyszében (Sibiiu). Tiparul Tipografiei arhidiecezane 1904 prețul 40 fil.

Căluza noului abecedar de Dr. P. Șpan Nagyszében (Sibiiu). Tip. tip. arhidiecezane 1904.

Biserica din Lehecent-Cărpinet. Schiță istorică de S. S. Secula. Tipogr. diecesană, Arad.

Liturgia sfântului Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericești și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de *Iuliu Birou*, învățător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „Armonia“ din Tievantul Mare, (p. u. Ká-kova). *Opul I.* Editura autorului. Toate drepturile rezervate. *Prețul 5 coroane*, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la *Librăria Petru Simion* în Arad.

A apărut: *Curs practic de Constituția Patriei* sau drepturile și datorințele cetățenești pentru școalele populare de Iuliu Vuia director și inv. *Librăria Ciurcu Brașov.* Prețul 40 bani.

În editura *Librăriei C. Ștefa* București *George Coșbuc* Crestomație pentru toți *Românii* Prețul 90 bani.

Felurimii.

Planta barometrică. E de sigur una din cele mai ciudate curiozități ale naturii acestei plantă pe care profesorul J. F. Nowak, un savant austriac, a isbit, nu fără greutate, să o aclimatizeze în Europa, — ea e originară din India, — și care prezice timpul prin poziția foilor și înclinarea ramurilor, cu două, trei, cinci luni înainte, cu o precizie uimitoare.

Iată mai bine ca douăzeci de ani de când botanistul vienez studiază, în fie-care zi, cele mai mici mișcări ale plantei barometrice, care a fost expusă din anul 1888 în Jubile Austelund din Viena, și care se cultivă de mai mulți ani la Royal Kew Gardens din Londra. Descoperirea nu e deci nouă.

Dar' până acum, puțin erau acei, cari cunoșteau existența acestei plante extra-ordinare. Recentul ciclon din St. Louis, în Statele-Unite, atrase asupra ei atenția lumii întregi. În adevăr, la 22 Octombrie 1903, într-o întrevedere oficială, care avu loc între profesorul Novack și înaltul comisar al expoziției din Sthonis, savantul anunță că un ciclon va trece asupra orașului, în ziua de 14 August a anului viitor.

Planta misterioasă prezisese acest lucru; faptul se petrecuse în epoca anunțată, cu acea fatalitate neașteptată și matematică a marilor revoluții ale naturii, a cărei primă cauză pare totdeauna că scapă cunoștințelor noastre.

Și de atunci, dintr'un colț la celalalt al lumii noi, nu se vorbește de cât de „weather plant“ și de miraculoasa ei putere. Din nenorocire, trebuie îngrijiri infinite, pe cari numai un bun botanist le poate da.

Și spre a sfârși, anunțăm cititorilor, după prezicerile barometrului vegetal, descoperit de profesorul Nowack, viitoarea catastrofă naturală: un groaznic cutremur, agravat de o tombă de natură chtonice, nu departe de Oporto, Portugalia la sfârșitul anului 1905.

Dar ce oare prevestește numai catastrofe?

Cărți legate în piele de om. Doctorul Matheew Ward din Filadelfia are în biblioteca sa 7 volume legate în piele omenească: Gil Blas de Lesage, o carte de Jefferson, trei volume de entomologie, și o carte de două volume asupra celor mai celebri sculptori germani, de Ernst Kaufmann.

Aceste șapte volume sunt legate cu pielea chiar a lui Kaufmann, un învățat german, răposat în Filadelfia, care visa mereu de a lăsa ceva despre dînsul posterității.

Dacă nu a putut alt-ceva, și-a lăsat măcar pielea.

ECONOMIE.

Arad, 1 Octobrie.

Recolta lumii. Până-ce rodul în Europa e slab, în Asia, care în anul din urmă a suferit de foamete, e o recoltă bună Australia încă a avut timp bun. Argentina a simțit puțină receală, dimpotrivă Statele-Unite s'au plâns de frig și secetă. Recolta din anul acesta din Kanada încă este mai bună decât mijlocie. Argentina a avut recoltă bună, tot așa și Australia, India se bucură anul acesta de un rezultat deosebit de bun în recoltă. Rodul din Africa este anul acesta mijlociu.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Este admirabil rezultatul, pe care îl ajunge on. public de dame prin folosirea laptelui de castraveți veritabil englez. După o folosire de câteva zile dispar de pe față alunițele zgrăbunțelor și alte inconveniențe de piele; netezește fața și sbărciturile, face pielea finitului albă, tineră și fină fără să strice pielea. Mijloc premiat la expoziția din Paris și Viena; acest mijloc scoate și la noi, ca și în Anglia din uz toate cosmeticele. Un flacon 2 cor, săpun de castraveți 1 cor. pudră de castraveți 1 cor. 20. Se poate căpăta în orice farmacie; pe poșta trimite *Balassa Cornel*, farmacist, Budapesta. *Erzsébetfalva*; ear în Cașovia (Kassa) *Pallaghi Kálmán*, Fő-utca II. Deposit primul în Arad la farmacistul *Földes Kelemen*, și la drogueria lui *Vojtek și Veisz*.

Primul
și singurul institut de
specialitate p. spălarea
și curățirea rufelor

306 al lui

Bettelheim K.
ARAD, Aulich Lajos-u. 2.
Nr. Telefonului 184.

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu pregăte nime într'o chestiune atât de gîngășă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul local, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât de adînc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care ajungi la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedea ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată pe primii deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marea de răspuns. După încheierea curei, scrisorile se ard sau la cerere presesă se retrimit.

Un astfel de leucitor și curățitor e institutul special al drului Pálóc, medic de spital (Budapesta VII Kerepesti-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Pálóc vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodelor său propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boala de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele sensuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Pálóc dela 10 ore în. a până la amiază).

Adresa: Dr. Pálóc medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesti-ut 10. 227

Editor-proprietar: George Nichin
Redactor responsabil: Ioan Ruseu-Șirlianu.

Tuschák Vilmos,

argintar.

ARAD, Batthányi-utca 23, I em. 8 ajtó.

Primesc orî-ce fel de lucru aparținător
acestei branșe pentru prețurile cele mai mo-
derate și pe execuțiunea cea mai bună.

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utca 34 sz.
Avem onoare a aduce la cunoștința p.
t. public ziditor, că sub firma de mai sus
am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit
și anume: zidiri noi, transformări de zidiri
vechi, construirea de frontispiciu cu materie
ori fără materie atât în loc cât și în pro-
vincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri
de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

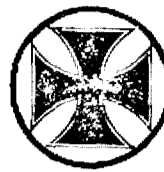
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă
și folosește contra durerilor de
cap, urechi și dinți, migrene,
neuralgie, împedecarea circula-
țiunii sângelui, anemie, ame-
țeli, tuituri de ureche, bătaie
de inimă, sgârșiri de inimă,
astma, auzul greu, sgârșiri de sto-
mac, lipsa poftei de mâncare, răceală
la mână și picioare, slăbirea peste tot,
reuma, podagră ischias, undul în pat,
influenza, insomnie, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și con-
tra multor altor boale, cari la
tractare normală a medicului
se vindecă prin electricitate.
Inaușirea acestui aparat este,
că vindecă nu numai din timp
în timp, ci introduce constant
în corpul omenesc binefăcătorul cu-
rent, când pe deoparte vindecă
cu succes boalele adânci, eară
pe de altă parte e cel mai bun
scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest apar-
at vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părțile lumii
cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste
atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin apar-
atul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul
meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu
poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în
Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu
electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut,
apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electro-magne-
tice o recomandă cu înțepire.

208

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de consti-
tuție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară
și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Stsada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare orî-ce lucrare
ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în orî-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii,
plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus
înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai
iute răsuneț acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Apă acră de Boholt

e recreatoare, curată ca cristalul și cu efect vindecător.

Amestecată cu vin ori sirup dă o beutură plăcută și recreatoare.

0 sticlă mare (2 litre) 26 fileri
0 sticlă mică (1 litru) 18 fileri.

Se poate comanda și furnisa la locuința dela

Hartmann Samu

magazin de ferarie și coloniale
ARAD, Boros Béni-tér I. Telefon Nr. 373

Comande din provincie se efectuează prompt și echitabil.

811

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Primesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai multă ani, făcute în fabrica lui *tfj. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comande. Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. t. public,

rămân cu stimă:

Pápay Lajos,
măstru-măsar.

289

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaça. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. —

298

ARAD, Hălter Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă ndigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măstru tapesier.

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

în culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, păr barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Culoarea e constantă și nu se poate osebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu.
Prețul 2 cor. 80 fl.

244

Ori-ce păr cărunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumuseța naturală a părului. Astfel părul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face părul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefăce ori-ce păr în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca părul. — Prețul sticlă mică 1 cor., sticlă mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.